

H U T A R T I S

1980 m. rugpjūčio mėn. 11 d.

Vilniaus m.

Lietuvos TSR Aukščiausiojo teismo teisminė baudžiamųjų bylų kolegija, susidedanti iš pirmininkaujančiojo teismo nario R. ANDRIKIO, liaudies tarėjų E. TREINIKIŲS, A. RUŽO, sekretoriaujant R. BARANAUSKAITEI, dalyvaujant prokurorui A. KIRIJENKO, gynėjui V. APERAIČIUI, ekspertui-psichiatrui B. NAUJOKAITIŲTEI, vertėjui P. PROLOVUI.

v i s š a m e teisiamajame posėdyje išnagrinėjo baudžiamąją bylą dėl priverčiamųjų medicininių pobūdžio priemonių skyrimo S t a t k e v i č i u i Algirdui, Jono s., gimusiam 1923 m. balandžio mėn. 1 d. Lietuvos TSR, Šakių raj., Pusedėrių km., TSRS piliečiui, lietuviui, nepartiniam, turinčiam aukštąjį išsilavinimą, vedusiam, teistam 1951 m. rugsėjo mėn. 15 d. pagal BTFSR BK 58-1 "a" str. laisvės atėmimu 10 metų, nuo baustos atleistas pagal TSRS ATP 1955 m. rugsėjo mėn. 17 d. įsaką panaikinant teistumą, dirbusiam Vilniaus m. greitosios pagalbos stotyje gydytoju-psichiatru, gyv. Vilniuje.

Teisminė kolegija**n u s t a t a i :**

A. Statkevičius, gyvendamas Vilniuje, Černos g. Nr. 18, bt. 21, nuo 1979 metų, siekdamas susilpninti Tarybų valdžią, sistemingai gamina ir platina literatūrą, kurioje skelbiami tarybinę valstybinę ir visuomeninę santvarką žeminantys šmeištaiški prasimanymai, esant šioms aplinkyboms:

1979 m. jis rašomąja rašinėle atspausdina savo sukurtą šmeištikišką antitarybinio turinio kūrinį "Sąfiokratija ir goderoviniai jos pagrindai", kuriame niekina marksizm-leninizmą šmeižia, neigia socialistinės revoliucijos, tarybinės valstybinės ir visuomeninės santvarkos vertę. Šį kūrinį A. Statkevičius platina Vilniaus mieste pilname ir atšauktuose variantuose.

Tais pačiais metais A. Statkevičius platinimo tikslu parašė antitarybinio turinio kūrinį "Tarptautiniai vaikų metai ir nepriklausoma Lietuva", kuriame šmeižiama tarybinė valstybinė ir visuomeninė santvarka, iš antitarybinių pozicijų nušviečiama Tarybų Lietuvos respublikos sukūrimas, raginama atkurti nepriklausomą Lietuvą. Šį kūrinį saugojimui jis buvo palikęs B. Čaikaukienės bute.

Tais pačiais metais jis įsijungė į antivisnuomeninės "Helsinkio susitarimą vykdymui rasti Lietuvos visuomeninės grupės" veiklą ir jos vardu gamino ir platino šmeižtiško antitarybinio turinio dokumentus Nr. 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, kuriose liaupsino už valstybinius nusikaltimus suimtų ir kalinamų A. Terlecko, J. Sasnausko, T. Velikanovos, V. Skudžio P. Paulaičio, iškeldinto iš Maskvos A. Sacharovo antitarybinę ir antivisnuomeninę veiklą, iš antitarybinių pozicijų nušvietė valstybinių nusikaltėlių nuosėdą CSR, įvykius Afganistane, teigė, jog TSRS persekiojami vokiečių tautybės piliečiai.

Dalis šių dokumentų buvo persiųsti į užsienį, kur antitarybinės buržuazinės organizacijos panaudojo juos antitarybinei kompanijai prieš TSRS vesti.

A. Statkevičiaus padaryta pavojinga visuomenei veikla įrodyta.

Asmens krates metu pas A. Statkevičių paimtas kūrinys "Sofiekratija ir jos gėdoreviniai pagrindai" (t.1, b.1.101). Tokie pat kūriniai paimti ir kraty pas V. Vosyliūtę ir A. Statkevičių metu (t.4, b.1.30; t.2, b.1.2).

Be to, pas A. Statkevičių buvo paimta šio kūrinio atskiros dalys ir lapai (t.2, b.1.2; t.3, b.1.2), taip pat sutrupintas kūrinio variantas.

Parengtinio tardymo metu liudytoja O. Lukauskaitė-Poškienė pareidė, kad A. Statkevičius buvo davęs jai paskaityti savo veikalą "Sofiekratija ir gėdoreviniai jos pagrindai" (t.4, b.1.134).

Liudytoja H. Mandrik pareidė, jog ji vertė šį veikalą į rusų kalbą A. Statkevičiaus prašoma. Jis darė patalpus ranka vertimo rankraštyje.

Ekspertizė nustatė, kad H. Mandrik vertimo rankraštyje patalpus darė A. Statkevičius (t.4, b.1.151).

Tai, kad A. Statkevičius vertė savo kūrinį į rusų kalbą, rodo, kad vertimą darė kūrinio platinimo tikslu.

Kratos metu pas B. Čaikauskienę buvo rastas rankraštis "Tarptautiniai vaikų metai ir nepriklausoma Lietuva" (t.2, b.1. 181).

Lindytoja B.Čaikauskienė parodė, kad visus dokumentus, tame tarpe ir šį rankraštį, kuris buvo paimti kratos metu, jai atnešė O. Statkevičienė 1979 m. spalio 3 d.

Lindytoja O. Statkevičienė patvirtino jos pareidymus.

Ekspertizė nustatė, kad šį rankraštį parašė A. Statkevičius (t.4, b.1.151). Jis, be to, atliko ir pataisymus minėto kūrinio mašinraštiniame tekste, kuris taip pat buvo paimtas pas B. Čaikauskienę.

Lindytojas B. Laurinavičius parodė, kad A. Statkevičius priklausė "Helsinkio susitarimų vykdymui resti Lietuvos visuomeninės grupės". Tą patvirtino parengtinio tardymo metu lindytojai O. Lukauskaitė-Peškienė ir J. Jurevičius, kuris teismijoje posėdžio metu patvirtino savo pareidymus.

Kratos metu pas A. Statkevičių buvo rastos ir paimtos šios grupės naujų narių sąrašas, iš kurio matyti, kad A. Statkevičius buvo šios grupės nariu (t.3, b.1.2, 7).

Apie tai, kad į minėtą grupę įstojo A. Statkevičius, pranešė ir užsienio radijas (t.4, b.1.85).

Kratų pas A. Statkevičių ir H. Jurevičių metu paimti šios grupės dokumentai Nr. 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 keliuose egzemplioriuose (t.3, b.1.2, 319).

Lindytojai B. Laurinavičius, H. Jurevičius ir O. Lukauskaitė-Peškienė parodė, kad grupės dokumentus, kuriuose jie protestavo prieš valstybinių organų veiksmus, pasirašinėjo ir A. Statkevičius.

Ekspertizė nustatė, kad A. Statkevičius pasirašė dokumentus Nr. 18, ir 21 (t.4, b.1.151).

Ant kitų dokumentų nurodyta A. Statkevičiaus pavardė (t.3, b.1. 4, 5, 47, 61, 65, 93, 109).

Nustatyta, kad šios grupės dokumentai Nr. 19 ir Nr.26 buvo paraišyti į užsienį ir panaudoti antitarybinei kampanijai prieš TSRS vesti apandoje ir per radiją (t.4, b.1. 80,86).

1284
Šiais įrodymais nustatyta, kad A. Statkevičius padarė pavojingą visuomenei veiką, numatytą Lietuvos TSR BK 68 str. 1 d.

Teismo psichiatrinė ekspertizė nustatė, kad pavojingos visuomenei veikos metu A. Statkevičius sirgo lėtine psichine liga (šizofrenija) ir negalėjo suprasti savo veiksmų esmės ir jų valdyti (t.l. b.l.97), t.y. buvo nepakaltinamas. Šia liga jis serga ir šiuo metu, jam reikalingas priverstinis gydymas.

A. Statkevičiaus psichinė būsena ir padarytos visuomenei veikos pobūdis rodo, kad jis yra itin pavojingas visuomenei. Todėl A. Statkevičius, padaręs pavojingą visuomenei veiką nepakaltinamumo būsenoje, nuo baudžiamosios atsakomybės atleistas (Lietuvos TSR BK 12 str. 1 d.) ir jam taikytina priverstinė medicininio pobūdžio priemonė - atidavimas į specialaus tipo psichiatrinę ligoninę (Lietuvos TSR BK 59 str.).

Daiktiniai įrodymai saugotini prie bylos, išskyrus rašomąją mašinėlę "Erika" Nr.1802071, kuri, kaip nusikaltimo įrankis (ja buvo spausdinama antitarybinio pobūdžio dokumentai), konfiskuotina.

Teisminė kolegija, vadovaudamasi Lietuvos TSR BK 360, 361 str. str.,

N u t a r a s

Pripažinti, jog S t a t k e v i č i ū s Algirdas, Jono s., padarė pavojingą visuomenei veiką, numatytą Lietuvos TSR BK 68 str. 1 d. Atleisti ji nuo baudžiamosios atsakomybės ir paskirti priverstiną medicininio pobūdžio priemonę - atidavinį į specialaus tipo psichiatrinę ligoninę.

Kardomąją priemonę - suėmimą, - p a n a i k i n ū t i nuo A. Statkevičiaus pristatymo į ligoninę momentu.

Rašomąją mašinėlę "Erika" Nr. 1802071 konfiskuoti, kitus daiktinius įrodymus saugoti prie bylos.

Nutartis kasacinė tvarka negali būti apskundžiama bei užprotestuojama.

Pirminkaujantysis: (pas.) R. ANDRIKIS
Liaudies teisėjai: (pas.) E. TRIMINIS, HUKAS
Suerašas tikras:

Teismo narys: (pas.) R. ANDRIKIS

Slučkys